

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC-1 21H

Høst 2021

Åpen/ Konfidensiell

Forfatter(e):

Julie Emilie Stenbro

.....
signatur forfatter (e)

Kandidatnummer(e): 3232

Veileder(e): Anne-Linn Malia Vatnedalen Vik.

Fagansvarlig: Sara Esmaeeli.

Tittel: Tilretteleggelse for barns estetiske uttrykk.

Engelsk tittel: Facilitate for children`s aesthetic expression.

Emneord: Musikk, estetikk,
kommunikasjon, skapende
miljø, samspill, voksenrollen.

Side tall: 27

+
2/ ant.ord: 8526

Vedlegg/annet:

Stavanger, 02.01.2022

.....
dato/år

Sammendrag

Tittel: Tilretteleggelse for barns estetiske uttrykk.

År: 2021

Forfatter: Julie Emilie Stenbro.

Sider: 27

Emneord: Musikk, kommunikasjon, rom, skapende miljø, tilrettelegging og voksenrollen.

Sammendrag: «Hensikten med denne oppgaven er å se nærmere på hvordan voksne i barnehagene kan legge til rette for å skape mer estetiske miljøer rundt musikk med barn i hverdagen. I denne oppgaven har jeg fokusert på og ønsket se nærmere på hva personalet i de ulike barnehagene legger i betydningen av estetikkens egenverdi. Ved å tilrettelegge vår egen væremåte og skape varierte miljøer i rommene som påvirker barn og voksne estetisk, kan dette være med på å skape en økende interesse for musikken. Ønsket se nærmere på hvordan barns sanser og følelser kan påvirkes ved å bruke ulike elementer i rom for å påvirke inntrykk og skape uttrykk ved fokus på musikalske samlinger. Videre ble det observert hvordan scenestykker innenfor samtidskunst rettet mot barn skaper estetiske rom og uttrykk, og hvordan denne type scene kan hjelpe barnehagelærere å øke inspirasjonen til videre arbeid i barnehagene for å fremme opplevelsen rundt de estetiske fagene.»

Forord

Den foreliggende bacheloroppgaven ble til ved barnehagelærerutdanningen ved Universitetet i Stavanger. Underveis i studiet har engasjementet mitt for de estetiske fagene vokst seg større og da spesielt med fokus på hvordan personal i barnehagene kan skape mer interaktive miljø rundt musikk og opplevelser rundt det å skape et estetisk nærvær. Arbeidet med bacheloroppgaven har vært både spennende og svært lærerik, hvor jeg har fått mer kunnskap om et viktig tema som er meget sentralt for meg som pedagog i barnehagen.

Jeg vil også benytte anledningen til å takke min sønn, samboer, familie, medstudenter og kollegaer gjennom disse årene og gjennom denne oppgaven. Vil også takke min veileder Anne-Linn Malia Vatnedalen Vik for hennes innsats, støtte og god veiledning med denne oppgaven. Disse menneskene har gjort denne prosessen både overkommelig og sist men ikke minst til en lærerik opplevelse.

1	INNLEDNING	5
1.1	Problemstilling	6
1.2	Oppgavens oppbygging	6
1.3	Avgrensning	6
2	TEORI	8
2.1	Musikk	8
2.2	Kommunikasjon	10
2.3	Rom	12
3	METODE	14
3.1	Valg av metode	14
3.2	Intervju som metode	14
3.3	Observasjon som metode	15
3.4	Valg av informanter	15
3.5	Samtykkeskjema	16
3.6	Datainnsamling	16
3.7	Bearbeiding av data	16
3.8	Kildekritikk	17
4	RESULTAT	18
4.1	Syn på musikk og sanselig opplevelse	18
4.2	Syn på kommunikasjon og samspill	19
4.3	Syn på det estetiske rommet	20
4.4	Observasjon	20
4.4.1	Pedagogens ansvar og voksenrollen	21
5	DRØFTING	22
5.1	Musikk	22
5.2	Kommunikasjon	23
5.3	Rom	24
6	AVSLUTNING	25
6.1	Konklusjon	26
7	LITTERATURLISTE	27

1 INNLEDNING

«Musikken lærer oss å føle selve følelsen»

Ludwig Tieck (1773-1853) hentet fra Sæther, 2017, s. 18.

I min bacheloroppgave har jeg valgt trekke frem den estetiske opplevelsen som tema med vekt på musikk og opplevelser rundt dette, og hvordan jeg som barnehagelærer kan legge til rette for at barna skal oppleve mestring og skaperglede innenfor musikken og den estetiske væremåten. De estetiske fagene er noe som har påvirket meg gjennom barnehagelærer utdanningen ved å gjøre meg tryggere i å uttrykke meg og mer oppmerksom på inntrykkene i omgivelsene rundt oss. Det er nettopp interessen for de estetiske fagene som var en del av selve grunnlaget mitt for å starte på barnehagelærerstudiet. De estetiske fagene føler jeg er et av de viktigste fagene å fremme i barnehagen nettopp fordi jeg nå ser på viktigheten av hvordan disse fagene er med på å bygge tro på seg selv, klare løsrive seg fra rammene, bygge en innvendig trygghet og styrke språket.

I rammeplanen står det: «*I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk*» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50).

Det var i mine praksisperioder jeg la merke til hvor lite de voksne turte by på seg selv underveis i musikken. På grunnlag av dette ønsket jeg finne ut hvordan man kan bruke ulike elementer i rommet og omgivelsene rundt oss, og på denne måten skape noe mer ut av musikken og miljøet i barnehagen for å påvirke barnas sanseopplevelser med den estetiske opplevelsen.

1.1 Problemstilling

Denne bacheloroppgaven omhandler tema innenfor barnehagen som er knyttet til barns estetiske opplevelser hvor jeg har tatt for meg musikk og kunstneriske uttrykk for barn. Sammen utgjør disse to begrepene grunnlag for å stille seg følgende problemstilling:

«Hvordan kan de voksne tilrettelegge for barns estetiske uttrykk i barnehagen?»

Grunnlaget for denne problemstillingen er min interesse knyttet til det å skape en atmosfære rundt oss når man arbeider med de estetiske fagene og da spesielt innenfor musikk og hvordan man kan bruke både kropp, stemme og kunst for å skape en estetisk atmosfære i rommet. Selv har jeg spurt meg, hva er estetikk? Temaet estetikk er relativt flytende, da det kan oppfattes ulikt. Mitt syn på estetikk innebærer hvordan sansene oppfatter inntrykkene som påvirker oss og videre hvordan dette påvirker våre emosjonelle reaksjoner. Ofte vil man legge vekt på det vakre vi opplever, men vi oppfatter ulikt hva som er vakkert og hva dette betyr for oss. Dette øker min nysgjerrighet for å forske videre på hva ulike personer legger i det estetiske og derav hvordan vi kan ut ifra våre inntrykk, og gjennom våre uttrykk skape en estetisk opplevelse i fellesskapet.

1.2 Oppgavens oppbygging

Den foreliggende oppgaven starter med en introduksjon av tema og problemstilling. Deretter går man videre inn på teori, hvor teorien er her delt opp i tre deler. Musikk, kommunikasjon og rom. Teori har jeg funnet i relevant faglitteratur og styringsdokumenter «Rammeplan for barnehagen». Del to tar for seg metode, her har jeg ønsket benytte meg av kvalitativ metode ved å bruke intervjuer og observasjon. De mest sentrale funnene belyses i del tre, empiridelen. Tilslutt drøftes teorien og resultat opp mot hverandre. Avslutningsvis trekkes konklusjonen og problemstillingen som her blir besvart i tråd med drøftingen ut ifra informasjon gjennomført i oppgaven.

1.3 Avgrensning

Jeg har valgt å skrive om hvordan de voksne i barnehagen kan tilrettelegge for barns estetiske uttrykk i hverdagen, hvor fokuset er på musikken, hvordan man kan kommunisere gjennom musikken og videre hvordan rommene påvirker det estetiske miljøet. På bakgrunn

av dette ønsket jeg å observere et scenestykke for barn som fokuserer på samtidskunst rettet mot barn i barnehagealder 0-5 år. Det å få mulighet til å oppleve og ta del av hvordan de profesjonelle fokuserer på nærværet og samspillet i oppsettene sine følte jeg ville gi meg et videre syn på hvordan barnehagene og de voksne kan tilrettelegge på sine premisser for den estetiske tilnærmingen i barnehagehverdagen. Svarene jeg vil få på intervjuene og hvordan observasjonen påvirket meg, vil her være med på å danne grunnlaget for drøftingen og analysen i oppgaven. Jeg vil i liten grad gå videre inn på instrumenter og opplegg i musikken da estetikk er et relativt flytende tema og ønsker derfor heller fokusere på det estetiske nærværet, kommunikasjonen og selve opplevelsen i rommet som er med på å skapes i miljøet rundt musikkopplevelsen.

2 TEORI

Når man har valgt seg emnet til bachelor oppgaven er hensikten med selve teoridelen det å kunne få en dypere forståelse for emnet. Det å finne den relevante litteraturen og faglig materiale som her kan knyttes til selve problemstillingen. I teoridelen vil det bli presentert ulike begrep som vil være av betydning for undersøkelsen og problemstillingen.

2.1 Musikk

Barnehagen er en arena for kultur, noe som innebærer at barnehagelæreren behøver kunnskap og begreper for å diskutere musikkarbeidet i barnehage (Sæther og Angelo, 2012, s. 9). Sæther og Angelo viser her til hvordan barnehagelæreren som kunst- og kulturarbeider selv må kunne klare reflektere over forholdet mellom kunnskap, holdninger og ferdigheter i de estetiske prosessene med barn (Sæther og Angelo, 2012, s. 9). Videre viser Sæther til hvordan musikkaktiviteter kan være meningsskapende og gi rom for undring. Musikk er med på å roe ned våres følelser og beveger både kroppen og sinnet (Sæther og Angelo, 2012, s. 9).

Sæther (2012) snakker om hvordan erfaringer og opplevelser med de musikalske grunnelementene vil danne et grunnlag for å kunne skape musikk med barn i barnehagen. Det å bruke ulike historier og eventyr og la barna få ta del i prosessen med å finne ulike lydkilder de mener kan passe og videre da lage en god komposisjon til fortellingen, gjør det til at barna blir møtt med musikalske prestasjoner i stedet for kun de verbale (Sæther og Angelo, 2012, s. 41). Det å få barn til å forholde seg skapende til musikk sier Sæther (2012) beror i stor grad på barnehagelærerens trygghet til selv å være kreativ. Tidligere forskning på feltet viser at barns egen utforskertrang stimuleres om de voksne i barnehagen tør leke med lyd og eksperimentere med rytmer, klanger, tempo og dynamikk. Videre snakker Sæther (2012) om hvordan man i musikalsk skapende arbeid med barn vil oppleve det er mulig å kommunisere gjennom musikk. Videre vil barnehagelæreren her kanskje og utvide sin forståelse av hva nettopp musikk kan være (Sæther og Angelo, 2012, s. 41).

Musikkpsykologen Swanwick (1988) definerer musikk som «*interessant lyd, ekspressivt integrert i en form eller at musikk er lyd, uttrykk og struktur*» (Bakke, Jenssen, Sæbø, 2011, s. 79). Med tanke på denne definisjonen kan man her videre se hvordan estetikk og opplevelse henger nøye sammen og påvirker opplevelsen vår rundt musikk.

Sæther (2012) sier «estetisk aktivitet er selve mediet for opplevelse av verden og omgivelsene rundt oss» (Sæther og Angelo, 2012, s. 19). Evne til opplevelse må tilegnes og utvikles, og det vil være viktig at vi som voksne her er med på å hjelpe barn med å oppleve verden rundt seg (Sæther og Angelo, 2012, s. 19). I den estetiske prosessen handler vi med hele kroppen og bruker alle sansene våre, vi bruker hele kroppen vår for å få en forståelse og en viss innsikt om oss selv i samspill med omgivelsene våre. I det videre vil dette forklares med hjelp av det Sørenstuen (2011) sier om hvordan «estetikk handler om det å bli truffet av sanseimpulser og hvordan de estetiske valgene blir benyttet på bakgrunn av dette» (Sørenstuen, 2011, s. 69).

Med tanke på våre opplevelser av omgivelsene rundt oss, viser musikkprofessor Even Ruud (1996) videre til at musikk kan ramme inn ulike faser i livet vårt, det at musikkopplevelsene og ulike miljø som har skapt en opplevelse preger oss gjennom livet. Når man senere i livet gjenkjenner musikk man har hørt tidligere ved ulike musikkopplevelser, fremkaller den gjerne minner (Sæther og Angelo, 2012, s. 12). Gjennom tilhørighet til familie og ulike sosiale grupperinger utvikles også musikksmaken. Man kan ofte se hvordan barn har perioder hvor det har vært en film på kino eller et program på tv de har blitt kjent med, hvor de kan gå og nynne på musikken som har vært brukt og danse til den i samspill med andre. Ifølge Ruud (1996) kan vårt forhold til ulike sjangere være med å representere en symbolverdi på vår kulturelle identitet. Musikken vil her få en viktig funksjon ved at den kan signalisere hvordan man ønsker andre skal oppfatte oss (Sæther og Angelo, 2012, s. 13). Dette underbygges av Kulset (2018) som bekrefter her det Sæther viser til om musikk og følelser hvor hun hevder musikken brukes til å selvregulere mange områder i hverdagen. Musikk kan brukes til å dempe stress, få kroppen i gang, skape motivasjon til å gjøre noe, roe oss ned, skape bedre humør eller å få ut innebygd sinne og frustrasjon (Kulset, 2018, s. 35). Det er viktig at barn får bli kjent med ulike musikalske virkemidler. Virkemidlene i musikken består av flere musikalske grunnelementer. Ved å fokusere på de ulike grunnelementene man finner i musikken gjennom sang og spill vil barna få erfaringer med elementene som språk for uttrykk. Disse erfaringene vil også utgjøre et viktig grunnlag nettopp der hvor barn selv kan skape musikk der de uttrykker opplevelser, tanker og følelser (Sæther og Angelo, 2012, s. 26).

2.2 Kommunikasjon

Når det kommer til kommunikasjon og hvordan skape et godt samspill med barn rundt de estetiske opplevelsene i barnehagene, ønsker jeg å trekke inn ordet «musicking» her innunder kommunikasjon. Ordet er laget av Christopher Small (1998), som med dette ordet ville uttrykke at musikk ikke bare er en ting eller et substantiv, men noe vi «gjør og tar del i – sammen» (Kulset, 2018, s. 43). Videre snakker Sæther (2012) om hvor viktig det er med lyttende og interesserte pedagoger som ønsker dialog med barna og kan vise evne til improvisasjon (Sæther og Angelo, 2012, s. 171). Når det kommer til den estetiske opplevelsen og tilrettelagte opplegg i barnehagen, bør den være åpen for barns ideer, og den voksne må være forberedt på at produktet ofte kan bli noe annet enn det man hadde forestilt seg (Sæther og Angelo, 2012, s. 171).

Den viktigste ressursen for selve musikkarbeidet i barnehagen er menneskene som er til stede. Det som menes her med «personlige forutsetninger» er både barnas og barnehagelærerens forutsetninger, men man må også se på hvordan andre barnehagerelaterte personer kan her være en ressurs i selve musikkarbeidet i barnehagen (Sæther og Angelo, 2012, s. 140). Estetiske prosesser handler om forholdet mellom inntrykk og uttrykk. I det videre vil dette forklares ved hjelp av det Sæther (2012) skriver om at estetisk praksis handler om hvordan det sanselige, det følelsesmessige og det kroppslige må integreres med det kognitive (Sæther og Angelo, 2012, s. 170). Det er her man kan se hvordan elementene rundt oss i både inne og uterommet er med på å påvirke vårt musikalske uttrykk og hvordan man videre formidler det estetiske uttrykket i samspill med hvordan inntrykkene omgivelsene rundt påvirker oss. I lys av det Sæther (2012) skriver om bevegelse og dans til musikk viser et godt eksempel på at uttrykk og inntrykk viser seg å være uatskillelig (Sæther og Angelo, 2012, s. 171).

Å kjenne til og det å ta hensyn til barns forutsetninger er grunnleggende i et hvert pedagogisk arbeid. Dette underbygges av Angelo (2012) som viser til hvordan motoriske, kommunikative og samhandlingsferdigheter er viktig i musikkarbeid, men og viktigheten av å se på personlig interesser og vaner (Sæther og Angelo, 2012, s. 140). I et møte med for eksempel kunstuttrykk eller naturopplevelser kan barnehagelæreren bistå med å åpne sansene ved å forberede møtet hos barnet og få det til å gå dypere inn i opplevelsen. Her er det viktig pedagogen klarer undre seg og reflektere, ikke minst det å kunne vise nysgjerrighet og fantasere i denne dialogen med barnet (Sæther og Angelo, 2012, s. 172).

Barn utvikler seg i forskjellig tempo og til ulik tid, det finnes ingen fasit i barnehagen på hva det enkelte barn skal kunne når. Likevel er det mye som skjer i omtrent den samme rekkefølgen og det er betydelige likhetstrekk i utviklingsmessige forutsetninger hos barn i samme alder. Når barnehagelæreren skal legge til rette for et godt pedagogisk opplegg er det dermed til hjelp om hva man kan forvente fysisk, kognitivt og sosialt hos barna på de ulike alderstrinnene (Sæther og Angelo, 2012, s. 142). Ofte kan man se de voksne ha det noe travelt i hverdagen med de minste, og vi kan overkjøre barna til tider med vår egen monolog. Med mer ro og sensitiv lytting fra oss voksne, kan både barna og de voksne gis flere muligheter til både undring og spennende dialoger gjennom musikken (Sæther og Angelo, 2012, s. 141). Om dette sier Kulset (2018) «musikk er med på å bidra til å gi oss livsnødvendige opplevelser av fellesskap og hvordan musisering er med på å bedre helsen vår ved å virke positivt inn på livskvaliteten der vi kan kjenne på følelse av livsmestring, trøst og en økt livsmening hvor vi får ventilert følelsene våre» (Kulset, 2018, s. 91).

Alikevel kan enkelte sitt kulturelle syn på musikalitet være med på å hindre disse positive effektene musisering kan ha for oss (Kulset, 2018, s. 91). I musikkaktiviteter i barnehagen der barna selv får skape musikk gjennom spontane og direkte uttrykk, vil ofte frykt for hva andre barn og voksne kan mene om ens egne ideer, være med på å hemme den kreative og skapende prosessen. Her ønsker jeg trekke inn det Kulset (2018) sier i sitt kapittel om vår musikalske kapital: «I stedet for å vektlegge *barns musikalske utvikling*, er det viktigere å legge vekten på *voksnes musikalske gjenutvikling*» (Kulset, 2018, s. 105). Under de kreative prosessene vil barnehagelæreren være en viktig rollemodell.

Selv bør den voksne være aktiv i både utprøving og lek med lyd, sang og ulike instrumenter. Om man greier å vise at det ikke finnes fasiter i de estetiske valgene, viser en også for barna at det er både lov og trygt å prøve seg. Om dette sier Sæther (2012) «det er viktig å anerkjenne det rare, originale og uventede som en egenskap som er med på å utvikle barnets kreative evner» (Sæther og Angelo, 2012, s. 113). Videre forklarer Sæther (2012) hvordan musikken naturligvis er knyttet til den sosiale konteksten den inngår i, men inneholder også muligheter for utenforstående til å forstå innholdet i kommunikasjonen. Musikkens språk kan ikke oversettes med ord. Her kan vi blant annet se på hvordan eksempel afrikanske rytmer fenger oss, tross de fleste av oss ikke forstår betydningen. Sæther (2012) sier; «*Musikkens språk kan ikke oversettes med ord*» (Sæther og Angelo, 2012, s. 14). Og det er vel kanskje nettopp derfor vi mennesker har behov for den. I lys av

det Sæther (2012) sier er det kanskje også her kjernen til menneskers behov for å uttrykke seg musikalsk ligger (Sæther og Angelo, 2012, s. 14).

2.3 Rom

Rommet er visuelt, sansbart og konkret til stede mellom oss og er en del av vesentlige elementer i det å estetisere barnehagen og selve hverdagen for barna (Krogstad, Hansen, Høyland & Moser, 2012, s. 155). I teater er rommet et kraftig meningsbærende element. Dette underbygges av det Moser (2012) sier om hvordan den samme romlige orienteringen kan vises i barns dramatiske lek i hverdagen.

Hvordan barna i leken skaper og omskaper rommet og hvilken betydning nettopp dette har som ramme rundt den kollektive konteksten (Moser, 2012, s. 156). Som Moser (2012) viser til, handler det nettopp om det «å gjøre noe kjent til det ukjente» (Moser, 2012, s. 156). Rommets fleksibilitet eller dynamikk, det å kunne tilpasse rommene til de ulike formene for pedagogisk virksomhet og for de ulike gruppene, viser seg å være en viktig forutsetning for nettopp de gode rommene i barnehagen. I det videre vil dette forklares ved hjelp av det Moser (2012) viser til hvor viktigheten av balansen mellom faste installasjoner og fleksible elementer som barna har mulighet til å flytte og omgjøre selv. Moser (2012) sier: «det at de flyttbare installasjonene i rommet er multifunksjonelle, kan brukes til mange ulike aktiviteter og er mulig å ta helt bort ved behov for mer gulvplass er viktig for rommets fleksibilitet» (Moser, 2012, s. 131). Dette underbygges av Sæther (2012) som forklarer hvor viktig det er å la barn få medvirke til å medbringe naturmaterialer inn og hvordan bruk av gjenbruksmaterialer kan være med på å gi de nye impulser, dette forklares med hvordan varierte materialer i utgangspunktet kan være med på å nettopp la barna få impulser og utforske lyd (Sæther og Angelo, 2012, s. 167).

Det må heller ikke glemmes at de ulike rommene og er med på å gi faste rammer for aktiviteter, og i de fleste tilfeller er det hensiktsmessig med en tilpasning av aktivitetene i rommet (Moser, 2012, s. 131). Ut ifra det fenomenologiske perspektivet kan man si at barnet med sin kropp her retter seg meningssøkende mot sine omgivelser (Merleau-Ponty, 1962). De fysiske omgivelsene og stedene som omgir barnet, har derfor betydning for barns meningsskaping. Mens selve rommet her er fysisk avgrenset i bygningsstrukturen, er selve det fenomenologiske stedet det som framstår som vesentlig om man følger barnets meningssøkende blick på omgivelsene sine (Krogstad, sitert Moser, 2012, s. 78). Med

tanke på endring og utvikling av rom er blant annet som Sæther (2012) nevner her om tematisk arbeid i barnehagen et viktig utgangspunkt for det helhetlige synet på barns utvikling der hvor leken er sentral og det videre gies muligheter for barns medvirkning (Sæther og Angelo, 2012, s. 168). For å bringe det estetiske med seg inn i rommet ser jeg det som viktig å ta i bruk naturen rundt seg hvor både voksne og barn fanger opp det estetiske i omgivelsene rundt seg med sansene sine i fellesskap.

I lys av det Sørenstuen (2011) tar for seg om sanseimpulser, legger han blant annet vekt på hvordan fargene er med på å påvirke oss og hvordan vi tiltrekkes av ulike former og farger. (Sørenstuen, 2011, s. 76). Videre tar Sørenstuen (2011) for seg i sitt kapittel om estetikk, hvor avhengige vi er av sansene våre og hvordan vår årvåkenhet for dem er med på å danne grunnlaget for våre estetiske handlinger og uttrykk vi skaper (Sørenstuen, 2011, s. 71). Det går an å trekke det Sørenstuen (2011) sier om hvordan vi påvirkes av ulike former og farger i våre omgivelser til det Sæther (2012) nevner om hvordan man kan bruke omgivelsene og inntrykkene rundt seg til å skape et miljø i rommet. Ofte blir man stående å se rundt seg på inntrykkene, men det er og viktig å innimellom legge seg ned og lytte til inntrykkene, kan man for eksempel høre røttene til treet under bakken? Dette er lyder man videre kan medbringe til rommet inne i barnehagen og skape et miljø tilrettelagt for tematisk arbeid som vi ser Sæther (2012) nevner (Sæther og Angelo, 2012, s 174). Lyd fra røttene i uterommet kan videre skape et rom der man har mottatt sanseimpulser som kan være med på å skape et estetisk, musikalsk miljø som innebærer lyd og effekter man opplever i et fellesskap.

3 METODE

Selve metodedelen omhandler hvordan vi stiller relevante spørsmål og tilegner oss mer kunnskap om et tema. Innenfor dette kapittelet skal jeg vise til metoden jeg har benyttet for å se nærmere på hvordan de ulike barnehagene arbeider med å legge til rette for den estetiske væremåten til barn og hvordan profesjonelle utførere legger til rette for sceneopplevelse for de yngste barna innenfor samtidskunsten. Målet i dette kapittelet er å kunne gi et oversiktlig innsyn i hvordan jeg har gått frem for å besvare problemstillingen.

3.1 Valg av metode

Metode bruker man til å finne frem til mer kunnskap om den problemstillingen man har valgt (Dalland, 2017, s. 51). I forhold til hva jeg ønsker finne mer ut av i henhold til min problemstilling har jeg valgt å benytte meg av kvalitativ metode, hvor jeg har intervjuet de ulike informantene og gjennomført en ikke deltakende observasjon av en scene for barn. Informantene består av to pedagogiske ledere og en koreograf. Når man jobber med kvalitativ metode vil det i sin helhet handle om å skape et jeg-du forhold underveis i intervjuene. Videre går den kvalitative metoden ut på å skape en nærhet til feltet man ønsker undersøke nærmere (Dalland, 2017, s. 53).

3.2 Intervju som metode

Jeg har valgt individuelle intervju, dette for å enklere kartlegge de ulike tanker og meninger hver av intervjuobjektene har omkring min problemstilling. Som Dalland (2017) skriver at det er «du som er instrumentet i forskningsintervjuet» (Dalland, 2017, s. 64). Det er her på grunnlag av egne spørsmål man får svar. Vår evne til å oppfatte svarene, hvordan ta vare på dem, forstå og tolke dem, er avgjørende for om det man får ut av intervjuet er til å stole på (Dalland, 2017, s. 64). Det ble benyttet intervjuguide, tanken var å bevisst ikke sende intervjuguiden ut i forkant til intervjuobjektene grunnet det her var ønskelig med spontane tanker bak temaet og fordi jeg ønsket benytte meg av åpne spørsmål for å kunne få mer utfyllende svar og tanker jeg kunne bygge videre på rundt min problemstilling. På grunn av covid-19 måtte jeg likevel se meg nødt til å sende ut intervjuguiden og motta enkelte av intervjuene skriftlig. Hovedpoenget med kvalitative intervjuer er at intervjueren lar intervjuobjektene formulere sine svar selv. Intervjuene her er mer ustrukturerte og åpne. Fordelen med denne type intervju er at man lettere vil kunne finne selve kjernepunktene

innenfor det emnet man vil studere videre (Løkken og Søbstad, 2017, s. 107). Som Dalland (2017) skriver: «samtales er det viktigste redskapet du har i arbeidet med andre mennesker» (Dalland, 2017, s. 63). Å gå inn i samtaler handler om raskest mulig å forstå situasjonen, og om hvordan du må snakke for å bli forstått. (Dalland, 2017, s. 63). Føler alikevel her jeg mottok gode og utfyllende svar, hvor jeg etter avtale med intervjuobjektene hadde mulighet til å kontakte de over telefon om noe var uklart og dermed kunne få mer utfyllende svar og ha mulighet til å drøfte spørsmålene på lik linje om vi hadde sittet i samme rommet.

3.3 Observasjon som metode

Under observasjon er hovedpoenget det å observere hva deltakerne faktisk gjør, istedenfor hva de sier de gjør. For å få tilgang til felten, kontaktet jeg en av de ansvarlige for stykket i teateret på e-post, der jeg forklarte problemstillingen og temaet jeg ønsket undersøke. Jeg var en ikke deltakende observatør, hvor jeg da er en tilskuer som skal observere. Brukte ustrukturert observasjon, dette er tilfeldige, og ikke planlagte observasjoner (Dalland, 2017, s. 104). Denne type observasjon ble foretrukket da jeg ønsket komme til noe uvitende og selv se og føle hvordan scenestykket ville påvirke meg. Kom til et iscenesatt rom med ulike lyseffekter, materialer og elementer. Her observerte jeg menneskene, handlingen og adferden. Når man tar i bruk alle sansene er disse med på å påvirke opplevelsen av observasjonen. Etter observasjonen fikk jeg muligheten til å intervju koreograf.

3.4 Valg av informanter

Mitt valg av informanter ble slik at jeg ønsket variable tanker fra ulike områder innenfor emnet. Her har jeg intervjuet to pedagogiske ledere fra to ulike barnehager, for videre å bygge tanker og målsetninger fra koreograf. Personlige erfaringer med tanke på hvordan enkelte av barnehagene fungerer i praksis er bevisst blitt valgt for å vise til de ulike forskjellene innenfor områdene (Dalland, 2017, s. 75). Informantene har variabel erfaring fra barnehage hvor en av respondentene har tretten års erfaring, mens den andre respondenten har fire års erfaring som pedagogisk leder. Føler det er sterkt faglige informanter brukt som vil være med på å styrke den kunnskapen jeg ønsker i henhold til min problemstilling.

3.5 Samtykkeskjema

I samtykkeskjemaet gitt til intervjuobjektene skal det informeres om at intervjuene anonymiseres og det vil ikke forekomme personlige opplysninger. Informantene skal ikke kunne identifiseres basert på informasjon innenfor oppgaven. Det ble videre og opplyst om at det blir benyttet fiktive navn og intervjuet blir transkribert eksempel fra dialekt over til bokmål, videre at det benyttede materialet blir behandlet konfidensielt og makuleres etter bruk.

3.6 Datainnsamling

Alle informantene måtte på forhånd gi samtykke til og godta via samtykkeskjema (vedlegg 2), som ble fremvist og signert før intervjuet startet. Med tanke på de ulike temaene jeg ønsket mer kunnskap om ble det og på forhånd laget en intervjuguide (vedlegg 1). For å se på ulike caser og motta spontane svar tilbake, var enkelte av spørsmålene i intervjuguiden (vedlegg 1) blitt åpent formulert. Utvalget til datainnsamlingen falt på to pedagogiske ledere i to ulike barnehager jeg har kjennskap til, og koreograf fra scenekunst for barn. Valget falt på dette da jeg føler det er interessant for videre arbeid med min problemstilling da dette er to ulike barnehager og måten de arbeider med og vektlegger de estetiske fagene, for videre å vinkle inn samtidskunst fra scene og hvordan motsetningene vil vise seg her. Intervjuguiden (vedlegg 1) ble sendt ut på forhånd til to av informantene og besvart skriftlig, grunnet covid-19 sykdom i dette tidsrommet. Mens ved det muntlige intervjuet ble intervjuguiden (vedlegg 1) ikke sendt ut på forhånd, på grunn av hadde et ønske om at svarene kunne bli drøftet der og da. Vi benyttet oss av rom der vi kunne sitte uforstyrret og tidspunkt ble på forhånd avtalt med informant. Informanter var jeg kjent med på forhånd, dette førte til at samtalene gikk enklere og omgivelsene føltes tryggere.

3.7 Bearbeiding av data

Når teksten tolkes er notatene fra intervjuene viktige hjelpemidler (Dalland, 2017, s. 89). Med tanke på de ulike undertemaene i min teori valgte jeg her å bruke ulike fargekoder for å kategorisere spørsmålene, det ville dermed være enklere å omorganisere og strukturere de ulike svarene fra innhentet data. Når man da videre skulle bekrefte eller motbevise empirien ved å finne relevant teori, ble det benyttet emneord fra hovedtemaene for å søke opp relevant litteratur.

3.8 Kildekritikk

Hensikten med kildekritikk er at leseren her skal kunne ta del i de refleksjonene man har gjort seg i oppgaven med tanke på relevans og gyldighet litteraturen har når det gjelder å belyse problemstillingen. Videre hvordan man kan vurdere i hvilken grad den litteraturen man har funnet, lar seg her bruke til å beskrive og belyse den valgte problemstillingen (Dalland, 2017, s. 158). Det kan være lett å overse litteratur som kanskje ville belyst problemstillingen min godt, og det er vanskelig å si om jeg har valgt rett. Alikevel er jeg fornøyd med den litteraturen jeg har brukt, mener selv jeg har skaffet teori som retter seg mot den estetiske opplevelsen i barnehage som belyser problemstillingen min på det viset jeg ønsker. Både Kulset (2018) og Sæther og Angelo (2012), ser jeg på som relativt sikker og oppdatert litteratur rettet mot musikk og det estetiske. Om det skulle vært litteratur jeg skulle ønske funnet mer av, vil jeg si litteratur rettet mot estetiske opplevelser i rom, her føler jeg det er noe lite litteratur å finne, i oppgaven har jeg benyttet meg av Moser et.al., (2012). Dette er litteratur benyttet i utdanningen jeg ser på som en trygg kilde. Når man viser til kilder, skal man være kritisk til om de er kilder man kan stole på eller man bør være kritisk til og om de er tilstrekkelig oppdatert (Dalland, 2017, s. 158). Jeg har benyttet meg av litteratur fra pensum i utdanningen. Denne litteraturen ser jeg på som oppdatert og skrevet i nyere tid hvor den eldste faglitteraturen er fra 2011. Jeg har forsøkt bruke førstehåndslitteratur, så langt det lar seg gjøre. Dette for at i sekundærlitteratur kan forfattere ofte ha et litt annet syn på teorien enn det hovedforfatteren har. Emnet i problemstillingen min er et noe flytende emne, hvor det kan være mange ulike meninger og syn, derav ønsker jeg holde fokuset på få forfattere som har noenlunde likt syn på problemstillingen min. Selv om jeg stiller meg kritisk til den litteraturen jeg leser, ser jeg at de fleste fagfolk innenfor litteraturen jeg har benyttet meg av konkluderer med mye av det samme, og jeg har inntrykk av at mye av det jeg leser baserer seg på lik teori og like utgangspunkt.

4 RESULTAT

I dette kapittelet vil innholdet og resultatene i intervjuene presenteres. Intervjuobjektene er anonymisert og jeg har valgt kalle de for Respondent A, Respondent B og Respondent C. Respondent A føler de gjerne kunne tatt det estetiske enda mer i bruk i hverdagen, mens Respondent B føler de bruker mye av det estetiske i hverdagen for barna. Respondent C er opptatt av at barna skal fremme det estetiske hos de voksne, så er det opp til de voksne hvordan de tilbyr og utvikler det estetiske i rommene. De ulike kategoriene brukt i intervjuguiden er med på å gi en naturlig oppbygging i resultatkapittelet i forhold til temaet som omgir denne oppgaven. Enkelte av temaene ligger nært opptil hverandre og derfor er ikke svarene fra intervjuene her kronologisk oppført i kapittelet. Fokuset har derfor vært på å gjengi de svarene som er av sterkest relevans for kategoriene i oppgaven.

4.1 Syn på musikk og sanselig opplevelse

Når jeg spurte informantene om hva musikk betyr for de og hvordan musikken og den estetiske opplevelsen påvirker de, svarte informantene relativt likt. Informantene viser begge til hvordan musikk er med på å påvirke følelsene og hvordan følelsene ofte blir forsterket av musikk. Respondent A tar for seg mye av det følelsesmessige bak musikken. *«Er du trist og hører trist musikk, kan dette bli forsterket, og omvendt. Musikk kan og snu følelser, en kan bli glad av å høre munter, livlig musikk»*. Respondent B viser til hvordan musikken blir benyttet når behov for mer energi eller bruke musikken som et hjelpemiddel for å roe ned. Begge informantene svarer likt på spørsmålet om musikalitet. For respondent A er musikalitet gleden og opplevelsen av musikk. *«Jeg tenker at alle mennesker har musikalitet i seg, men noen er mer musikalske enn andre»*. Respondent B er opptatt av hvordan musikken påvirker deg og kroppen din. Men og at musikalitet er forståelser for toner og rytmer i musikken. *«For noen kommer rytmen i kroppen naturlig, mens andre nesten ikke beveger seg når det kommer musikk på»*. Respondent C svarer og musikk er opplevelser, men og hvordan miljøet rundt oss påvirker det musikalske. *«Både lys og mørke gir oss ulike opplevelser av lydene rundt oss, det samme skjer med musikk, musikk er avhengig av rommet det utføres i for at det skal bli oppfattet på den måten vi som mennesker føler og tar det inn over oss»*. Her viser svaret til Respondent C hvor viktig rommet og elementene i rommet er med på å skape vårt syn på musikk og uttrykket vi ønsker tilbyr i den estetiske tilværelsen vi skaper i samvær med barna.

4.2 Syn på kommunikasjon og samspill

Når det kommer til kommunikasjon innenfor musikken i barnehagen og hvordan dette er med på å styrke og påvirke relasjon, samspill og språk mellom både barn og voksne er begge respondentene enige om at det gjerne kunne blitt brukt enda mer. Respondent B ser allerede fordelene med å bruke mye drama for barna i hverdagen, men at de likevel kunne implementert enda mer musikk og instrumenter. «*Vi bruker lite instrumenter, men det brukes innimellom i språkgrupper og ved ulike feiringer som for eksempel vietnamesisk nyttår sammen med kostymer og av og til underveis i eventyr*». Respondent A føler de bruker mer instrumenter, men oftest kun i planlagte musikk-samlinger. «*De ansatte bruker mye rasleegg, men også xylofon, djembe, regnstav og maracas. Vi legger vekt på dynamikk og har fokus på høy/sterk lyd og rolig/lav lyd. Xylofon skaper en fin og forventningsfull stemning for barn og voksne*». Respondent B føler og de fremmedspråklige og de med lite språk lettere blir inkludert i barnegruppen ved bruk av musikk.

Respondent A ser de yngste får en annen form for kommunikasjon med hverandre og de voksne i musikk samlinger ved at de tør lettere ta kontakt med hverandre og latteren øker samholdet i gruppen. Begge informantene legger stor vekt på sang, rim og regler og viser til hvordan dette er som Respondent B nevner i sin uttalelse er en «*brobygger blant de fremmedspråklige barna*». Respondent A sier de bruker sang ofte spontant, mens planlagte musikk opplevelser ofte planlegges mer til ulike grupper. Respondent B føler barna får medvirke mye ved å selv velge sjangre og musikk, de er og åpne for hva de andre i gruppen ønsker lytte til. Respondent C viser til hvor viktig det er å være trygg på seg selv og invitere barna inn. Det å la barna ta del i å lage elementer som kan være med å bygge opp spenningen rundt musikken og fange nåtiden i rommet. De ansatte bruker musikken til å skape et fellesskap, danse sammen, til å skape spenning i eventyr og samlinger og til å øve på lytte og videre til språkutvikling. Respondent A legger videre vekt på hvordan de voksne og barna kommuniserer gjennom musikken ved å kopiere hverandres sanger og mimikk. Videre hvordan uttalelsen hos barna styrkes ved å leke med språket gjennom tekstene.

4.3 Syn på det estetiske rommet

Alle tre respondentene er enige i at rommene har mye å si for den estetiske følelsen hos både barn og voksne og hvordan rommet er med på å øke innlevelsen i det estetiske. De skulle ønske det var mer ressurser for å innrede rommene i barnehagene. På spørsmål om det brukes ulike elementer for å fremheve den estetiske følelsen i rommene og på hvilken måte, svarer Respondent A de ofte demper lys og bruker store chiffon sjal i rommet.

Respondent A sier de gjerne skulle hatt mer inspirasjon og brukt mer tid på å se hvordan de kunne innredet rommene bedre, da de ser hvilken innvirkning det har på barna når det er mer farger og elementer på avdelingen. Respondent B føler de har ansatte som er opptatt av materialer og rommene, men at gjerne også de skulle hatt mer ressurser til å kunne skape mer rundt seg av ulike objekter i rommene. De bruker mye farger og pynt på vegger og tak. De pynter og til ulike høytider innenfor de ulike religionene med inspirasjon fra foreldre og ansatte fra ulike kulturer. Henger ofte opp bilder barna har laget, gjerne sammen med bilder av sanger og dikt som er månedens tema. Innreder rommene ulikt og varierer etter månedens tema. Respondent C snakker mer om hvordan man må se mulighetene rundt seg, alt trenger ikke kjøpes inn, man kan bruke mye av de materialene man har rundt seg, man må la materialene inspirere. Respondentene er enige i at rommene skal innby til lek og hvordan følelsene underveis i musikken blir forsterket ved bruk av mye farger og elementer som chiffon sjal og instrumenter som ligger tilgjengelig. Om rommene innbyr til aktiviteten man ønsker tilby, tar barna og mer del i aktiviteten. Respondent C viser til viktigheten at de voksne bruker mer tid på å definere rommene. Man må trekke seg litt tilbake i bakgrunnen og tenke «*hvilken historie ønsker vi dette rommet skal fortelle?*».

4.4 Observasjon

I denne observasjonen er jeg en ikke deltakende observatør, hvor jeg er en tilskuer som skal observere. Ønsket komme uvitende for å se hvordan stykket påvirket meg.

Ble tatt imot av en av utøverne, bak døren kom man inn til et iscenesatt rom med ulike materialer og elementer. Det var flere uro rundt om i rommet som hang ifra taket laget av blå papirfugler, det var myke puter i alle hjørnene av rommet å sitte på, og puter med ulik tekst hentet fra stykket. Rommet var mørkt med ulike, dempede lyssettinger i blått og hvitt for å gi en rolig og senket atmosfære. Under observasjonen observerte jeg menneskene, handlingene og samspillet de i mellom. Det er når man tar i bruk alle sansene disse er med

på å påvirke observasjonen. I starten var det helt rolig, aktørene brukte kun ord og de brukte hele rommet der de hadde hver sin fugl i hånden de fløy med i ulike bevegelser. Det brukes mye bevegelser og mimikk for å fenge det yngre publikummet. Aktørene jobber i et fantastisk samspill hvor alle bevegelsene er samstemte og koordinerte, de holder blikket og skaper en atmosfære hvor de fanger opp publikum. Publikum har og mulighet til å føle og kjenne på elementene i rommet underveis i stykket, noe som gir en følelse av deltakelse. Det brukes kun enkle ord og setninger i en regulert klang underveis i stykket, noe som vil få publikum uansett alder til å klare holde følge og kjenne igjen hva innholdet dreier seg om. Det er utallige måter aktørene bruker kroppen sammen med papirfuglen, noe som gjør de til ett. Sammen med lyset, klangen i rommet, tekstiler og de helt enkle papirfuglene, skaper de en magisk atmosfære i rommet som fanger alle sansene og tar deg med på en reise vekk i fra det alminnelige.

4.4.1 Pedagogens ansvar og voksenrollen

Vi er enige om viktigheten av at de voksne tør slippe seg løs og ikke være redd for sin egen stemme og kropp. Barn kopierer lett og hvis den voksne har vanskelig for å slippe seg løs, da velger og mange av barna ikke gjøre det. Motsatt, om den voksne tør slippe seg løs, vil du plutselig ha hele barnegruppen med deg. Mange av de voksne kan og miste noe av fokuset på sang om man velger implementere instrumenter underveis. Respondent A sier «Jeg tror mange av de voksne tror de må bevise de kan, derfor velger flere seg bort når det er musikkksamlinger, ofte er det den samme personen som gjennomfører samlingen fordi de andre føler seg utrygge». Respondent B viser til hvor viktig det er med samholdet blant de voksne i personalgruppen. «Er de voksne trygge på hverandre og har gode relasjoner, er det enklere tørre slippe seg løs foran hverandre, da er vi heller ikke redd for at de andre voksne stiller krav eller forventer en viss kvalitet. Det viktigste er ha det gøy underveis, da fanger vi og barna». Respondent C viser videre til hvordan man lar seg veilede av andre. «Er det voksne som er glad i drama og trygge på seg selv, er det og en oppgave i hvordan man kan veilede de andre voksne til å ta del i den dramatiske leken og invitere barna med seg inn i en verden av musikk og effekter».

5 DRØFTING

I drøftingsdelen vil jeg drøfte resultatene opp mot teorien jeg har valgt meg ut. Jeg har videre gjort meg kjent med teorien og vil se på sammenlikninger og motsetninger mellom teori og resultat. I drøftingsdelen skal den nye kunnskapen vise hva den kan bidra med i forståelsen av problemstillingen (Dalland, 2017, s. 200).

5.1 Musikk

Barnehagelæreren som kunst og kulturarbeidere må ha generell kunnskap innenfor arbeid med musikk og kultur i barnehagen. Dette poengterer Sæther (2012) i sin teori hvor barnehagelæreren må kunne klare reflektere over forholdet mellom kunnskap, holdninger og ferdigheter i de estetiske prosessene med barn (Sæther og Angelo, 2012, s. 9). Videre viser Sæther (2012) til hvordan musikken er med på å roe ned våres følelser og hvordan den er med på å bevege både kroppen sinnet (Sæther og Angelo, 2012, s. 9). Mine informanter i denne oppgaven er gode eksempler på det synet Sæther (2012) viser til i denne uttalelsen hvor de i sine besvarelser viser til hvordan musikken er med på å påvirker deres følelsesmønster. Musikkprofessor Even Ruud (1996) skriver som nevnt tidligere om hvordan musikken kan fremkalle minner og følelser fra tidligere opplevde steder (Sæther og Angelo, 2012, s. 13).

Hvordan musikken følger oss hele livet og hvordan parallellkobler det opp mot det vi husker i form av minner og følelser. Her viser Respondent B blant annet til når de voksne bruker musikk knyttet til eksempel høytider i deres kultur feirer dette i barnehagen, og hvordan barna som har deltatt på denne opplevelsen, hvor bilder og elementer gjenspeiler musikken i rommet, gjenkjenner dette og videre hvordan de yngre blir med i bevegelser og rytmer der de skaper en kommunikasjon seg i mellom kun ved hjelp av rytmer og bevegelser i fellesskap. Respondent C snakker videre om hvordan vi som voksne ønsker skape en følelse hos både barna og oss selv når vi arbeider med musikken og de estetiske uttrykkene. Dette underbygges av Kulset (2018) som viser til i sitt kapittel om musikalitet der Sloboda, Davidson og Howe (Sloboda et.al. 1999) viser til i en av sine argument hvordan vi i vår vestlige kultur har et spesialisert syn på musikalsk utvikling (Kulset, 2018, s. 25). Om man ønsker utvikle seg musikalsk, må det oppsøkes ulike institusjoner som eksempel kulturskolen, hvor hensikten her er å bli spesialisert innenfor sjanger i musikken. Her er vi med andre ord ute etter ekspertisen. Om man ser på motsatsen til den normative musikalske utviklingen, er musikk og den musikalske adferden å finne hvor som helst og

når som helst. Målet her er ikke å bli spesialisert, men å kun utvikle sine egne musikalske evner, akkurat på lik måte hvor vi utvikler språket vårt (Kulset, 2018, s. 25). Respondent B snakker om at vi som voksne ikke må hele veien fokusere på at produktet skal bli perfekt. Vi må heller se barna som individer hvor vi skal klare frembringe følelsene til å la de skape sitt eget produkt i opplevelsen.

Når det kommer til musikkaktiviteter med barn og voksne i barnehagen, ser man det ofte handler om samlingsstunder der musikken og sang knyttes til ulike høytider og temaer i de ulike periodene av årsplanen. Musikk er sjeldent et eget tema. Dette bekrefter Sæther (2012) i sin teori om musikk og de estetiske prosessene i barnehagen hvor han snakker om det å legge vekt på musikk som eget tema over et lengre tidsrom, hvor det da er mulig å få til utviklende estetiske prosesser (Sæther og Angelo, 2012, s. 85). Sæther (2012) viser videre til to gode utgangspunkt som er aktuelle for å jobbe videre med musikk som en estetisk prosess. «Hvordan kan barnehagen ta utgangspunkt i barns egne uttrykk som grunnlag for estetiske prosesser?» «Og hvordan kan personalet i barnehagen presentere kunstuttrykk for barn som kan stimulere til skapende prosesser?» (Sæther og Angelo, 2012, s. 85). Dette ser jeg på som gode utgangspunkt for at barnehagene kan fokusere dypere på den musikalske og estetiske opplevelsen, dette synet deles av Sørenstuen (2011) der han tar for seg hvordan nettopp «estetikk handler om å bli truffet av sanseimpulser og hvordan de estetiske valgene blir benyttet nettopp på bakgrunn av dette» (Sørenstuen, 2011, s. 69). Videre ser jeg og hvordan Respondent C snakker om hvordan man som voksne skal tørre å la seg lede av barnas eget uttrykk for å skape den estetiske opplevelsen.

5.2 Kommunikasjon

Sæther (2012) snakker videre om hvordan man i musikalsk, skapende arbeid med barn vil oppleve det er mulig å kommunisere gjennom musikk. (Sæther og Angelo, 2012, s. 41). Her viser informantene til hvordan de bruker musikken i hverdagen til å skape et fellesskap og hvordan de bruker musikk og instrumenter til å leve seg inn i og oppleve ulike følelser og spenning. Dette ser vi spesielt der hvor Respondent B snakker om hvordan de bruker musikken for å skape spenning innenfor eventyr. Dette eksempelet gjenspeiles av musikkprofessor Even Ruud (1996) der han snakker om hvordan musikkopplevelser preger oss gjennom livet og hvordan musikken fremkaller minner fra tidligere opplevelser (Sæther og Angelo, 2012, s. 12), der vi kan blant annet se tilbake på ulike eventyr og fortellinger med improvisasjon og musikk man vokser opp med. Både spenning, glede og

det usikre vises tydelig her under eventyrene hvordan det påvirker barnas følelsesmønster. Her bekrefter respondent A på denne uttalelsen ved å vise til hvordan musikken påvirker følelsene både positivt og negativt og hvordan følelsene blir forsterket av ulike sjanger innenfor musikken. Respondent B viser videre til hvordan musikken er med på å både roe ned og gi påfyll av energi. Dette bekrefter Kulset (2018) i sin teori hvor hun hevder musikken brukes til å selvregulere mange områder i hverdagen.

Hva uttrykker egentlig musikk? Musikkprofessor Finn Benestad (1993) hevder blant annet at musikk er «et fellesmenneskelig språk» (Sæther og Angelo, 2012, s. 13). Begge respondentene er her enige om at musikken er en kommunikasjonsform som er med på å skape en felles forståelse. De trekker begge frem hvordan barn fra ulike nasjonaliteter bygger et fellesskap når det brukes rim, regler, sang, musikk og instrumenter og hvordan språket og integreringen i fellesskapet styrkes og gir energi i gruppen.

5.3 Rom

Moser (2012) viser til hvordan selve rommet er et visuelt sted og en del av vesentlige elementer i det å estetisere barnehagen og da selve hverdagen for barna. Videre viser Moser (2012) til hvordan barna skaper og omskaper rommet i den dramatiske leken. Begge respondentene trekker frem hvordan de ser både farger og materialer har stor innvirkning på barna og følelsene i rommene. Ser man på den dramatiske leken blir det ofte tatt frem ulike stoffer og elementer for å skape deres eget rom i rommet. Respondent A kan se hvordan barna tar større del i aktiviteten man ønsker tilby om rommene innbyr til det. Starter man samlingen med å dele ut eksempel chiffon sjal i ulike farger og rasleegg, er begge respondentene enige i barna allerede fra begynnelsen er mer deltakende. I tillegg nevner Respondent B hvor viktig det er å la barna få muligheten til å bevege seg og bruke rommet i musikkksamlinger, men påpeker hvor viktig det er rommet er tilrettelagt for opplevelsen for å øke sanseinntrykket. Respondent A nevner her de kunne bli enda flinkere til å bruke rommet mer aktivt og de henger litt igjen i type samling hvor barna skal delta i en ring på gulvet.

Videre snakker Moser (2012) snakker om det å gjøre noe kjent til det det ukjente. Her viser Respondent B til hvordan barna blir mer observante og interesserte i omgivelsene rundt seg når de kan både se og føle det visuelle og da kjenne på det estetiske i rommet. Begge

respondentene mener rommene bør bli brukt mer og jevnlig endres for å opprettholde det estetiske og innvirkningen rommene da kan tilby. De mener selv de kunne endret rommene mer jevnlig, ofte blir det mer fokus på rommene rundt høytider og enkelte temaer, men at det her kunne blitt endret oftere mer spontant. Om et barn viser til eksempel fargene som treffer bladene i høstsolen, hvorfor ikke endre rommet der og da med de elementene som skapes i uterommet og derav trekke dette inn i rommet, her blir da medvirkningen til barna da tatt på alvor og skapergleden fremmes. Dette eksempelet støttes av det Sørenstuen (2011) tar for seg med tanke på sanseimpulser og hvordan fargene påvirker oss (Sørenstuen, 2011, s. 76), og hvordan vår årvåkenhet for hvordan våre sanser responderer, er med på å danne grunnlaget for våre estetiske handlinger og uttrykk vi skaper (Sørenstuen, 2011, s. 71). Respondent C snakker om hvordan vi skal følge rommene og ikke rommene oss, ved at vi ser muligheter istedenfor begrensninger og hvordan barna bør få ta del i medvirkningen for å skape det estetiske de ser rundt seg og opplever.

6 AVSLUTNING

Før jeg startet planlegge min bacheloroppgave hadde jeg en svak formening om hvordan pedagogiske ledere planla opplegg innenfor musikk i barnehagen. Fra mitt daværende ståsted tenkte jeg både sang og musikk var noe som ble nøye planlagt til samlinger i garderoben og innenfor ulike temaer gjennom året. Det var først når jeg begynte gå dypere i teorien underveis i barnehagelærer utdanningen jeg fikk en større forståelse for at det lå noe mer bak musikken, som kommunikasjonen og følelsen av det estetiske som ligger i miljøet rundt oss. I min innledning åpner jeg med et sitat fra Ludwik Tieck (1773-1853) «Musikken lærer oss å føle selve følelsen» (hentet fra Sæther, 2012, s. 18). Det er nettopp dette sitatet jeg ønsket å gå ut ifra rundt problemstillingen i denne oppgaven, det beskriver det dype bak musikken og vår opplevelse i en ramme rundt det estetiske, derav interessen for å se hvordan vi voksne kan tilrettelegge for barns estetiske uttrykk i hverdagen.

Interessen min for å fremme de estetiske fagene økte etter hvert under utdannelsen og jeg ønsket derav gå mer i dybden på det musikalske i oss og videre hvordan det estetiske vi opplever påvirker våre inntrykk og uttrykk. Det å få mulighet til å observere et stykke fra scenekunst for barn fikk meg til å realisere hva musikk er for oss innenfor samtidskunsten, hvor mye rommene påvirker oss når det kommer til opplevelse og inntrykk, og hvordan denne type stykker for barn kan være med å inspirere oss som voksne i barnehagen. Når jeg videre gikk mer i dybden på teorien innenfor musikk og kommunikasjon fikk jeg et større innblikk i hvor stor innvirkningen musikken har på utviklingen innenfor

språkferdigheter, relasjon og kommunikasjon hos barn. Selv føler jeg etter å ha fordypet meg i problemstillingen jeg har økt min kompetanse innenfor musikken som jeg vil ta med meg videre i mitt yrke og hverdagen med barn og voksne.

6.1 Konklusjon

Problemstillingen min lyder som følgende: «*Hvordan kan de voksne tilrettelegge for barns estetiske uttrykk i barnehagen?*»

Min konklusjon blir derfor slik. Pedagogiske ledere kan i større grad ved bruk av musikalske aktiviteter tilrettelegge for musikk innenfor mange av fagområdene i hverdagen. Ved å øke fokuset på musikk og tilrettelegge for at de ansatte har mulighet til å delta i utøvende scenekunst for barn, vil dette være med på å inspirere hvordan de kan tilrettelegge og vinkle dette inn i den dramatiske leken, ulike opplegg og innenfor andre fagområder. Rommene er områder i barnehagen som vil inspirere til den estetiske opplevelsen. Dette gjelder både ute- og innerrommet. Det er viktig barna får medvirke i oppsett av rommene, da dette er med på å gi en følelse av å både skape og styrke relasjonen i rommet. De voksne må ikke være redde for å slippe seg løs og tørre by på seg selv, dette er også med på å få barna trygge på seg selv. Det å heve kompetansen innenfor de estetiske fagene vil være en grunnmur for å styrke kompetansområdene innenfor språkutvikling hos barn og det daglige sosiale samspillet i barnegruppen. Ved videre forskning innenfor dette feltet hadde det vært interessant å observere ulike barnehager som fikk mulighet til å delta på utøvende scenekunst for barn og deretter se om dette ville påvirke videre arbeid innenfor det musikalske, rommene og ulike opplegg i ettetid i barnehagehverdagen. For en kulturformidler i barnehagen er det viktigste å ha mot til å være kreativ og tørre gå utenfor sin egen komfortsone. Man trenger ikke være en ekspert, men å tørre undre seg sammen med barna. Man må huske barna er skapende i hverdagen og er man villig til å oppleve sammen med barna er det her man skaper rom for nyskaping.

7 LITTERATURLISTE

- Bakke, K., Jenssen, K., og Sæbø, A, B. (2011). *Kunst, kultur og kreativitet. Kunstfaglig arbeid i barnehagen*. (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. (6. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Utdanningsdirektoratet.
- Krogstad, A., Hansen, G, K., Høyland, K., og Moser, T. (red). (2012). *Rom for barnehage. Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø*. (2. opplag.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Kulset, N, B. (2018). *Din musikalske kapital*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Løkken, G., og Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sæther, M., og Angelo, E. (2012). *Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter*. (2. utg, 3. opplag). Oslo: Universitetsforlaget.
- Sørenstuen, J-E. (2011). *Levende spor. Å oppdage naturen gjennom kunst, og kunsten gjennom natur*. (2. opplag). Bergen: Fagbokforlaget.

VEDLEGG

Intervjuguide

- 1) Hva heter du og hvor gammel er du?
- 2) Hvor lenge har du jobbet som pedagogisk leder?
- 3) Hvordan påvirker musikk deg, og hva er ditt syn på musikalitet?
- 4) Hvordan bruker du musikk i barnehagehverdagen?
 - a) På hvilken måte tar barna del i musikken?
 - b) På hvilken måte bruker de ansatte musikken?
 - c) Bruker de ansatte i barnehagen ulike instrumenter for å øke musikkopplevelsen, i så fall hvilke og på hvilken måte påvirker disse instrumentene deg i den estetiske opplevelsen?
- 5) Hvor mye tar dere i bruk musikken i hverdagen?
- 6) Er musikken planlagt i hverdagen?
- 7) På hvilke arenaer forekommer musikk og sang spontant?
- 8) Brukes det ulike elementer for å fremheve den estetiske følelsen i rommene, på hvilken måte?
- 9) På hvilken måte føler dere samholdet i barnegruppen styrkes ved musikalske og estetiske opplevelser?
- 10) Hvordan vil du definere en estetisk opplevelse?
- 11) Hva observerer du i barns møte med de estetiske fagene: musikk/drama/forming?
- 12) I disse møtene, hva tror du er dine ressurser?
- 13) Deltar og uttrykker barn seg på ulike måter, hvordan?
- 14) Har du noen eksempler på at det som skjer i musikken blir impuls videre i lek, fortell.
- 15) Hva mener du kjennetegner et musisk menneske?

Informasjonsskriv og samtykkeskjema for intervju

Jeg er student ved Universitetet i Stavanger går siste året mitt på barnehagelærerutdanningen og skriver nå min avsluttende bacheloroppgave.

Problemstillingen min er: «*Hvordan kan de voksne tilrettelegge for barns estetiske uttrykk i barnehagen?*», og lurer på hvordan dette fremmes i barnehagene.

For å motta den informasjonen jeg har behov for til min oppgaveskriving lurte jeg på om jeg kunne få intervju deg?

Det er ønskelig å bruke deg som en informant til å samle inn data jeg har behov for til min bacheloroppgave.

Oppgaven anonymiseres. Man vil ikke ha mulighet til å gjenkjenne hverken barnehage eller informanten ut ifra det jeg skriver i min oppgave. Ingen personlig eller sporbar informasjon vil bli benyttet i oppgaven. Etter endt innlevering vil all informasjon fra informant bli makulert.

Er det noen spørsmål i forhold til dette kan jeg kontaktes.

Samtykke:

Jeg ber om samtykke dersom du har lest og forstått innholdet i dette skrivet.

Sted/dato:

Signatur:
